

Geoffrey z Monmouthu

Dějiny britských králů

argo 2010

Ar
zi
G
m
šo
(d
kr
cí
dc
sty
se
jal
kt
kr
a p
ud
ní
M
v r
i r
vý
ar
i n
zo
Ma
do
pá
jso
Dě
ké
dc
(i j
pa

ná
řá
lit
jen

a sousední země úplně vydrancovali. Na svém tažení pobíjeli místní obyvatele podobně jako vlci, kteří hubí stáda ovcí, ponechaná bez pastýře. Když Vortigern viděl takovou pohromu, stáhl se do Kambrie, nevěda, jak se bránit proti těm zpropadeným řádicím hordám.

Kapitola XVII.

Nakonec si zavolal kouzelníky a ptal se jich na radu. Když je vyzval, aby mu řekli, co si má počít, poradili mu, aby dal vystavět mohutnou věž, do níž by se mohl uchýlit, kdyby pozbyl všechny ostatní pevnosti. Prozkoumal pár míst, aby našel to nejvhodnější pro zamýšlenou stavbu, až konečně přišel k hoře Erir,¹⁴⁴ kam dal z různých zemí svolat velké množství zedníků a nařídil jim postavit věž. Kameníci začali budovat základy, avšak všechno, co v jednom dni zbudovali, následujícího dne záhadně pohltila země, takže neměli nejmenší tušení, kam se veškeré jejich dílo ztrácí. Když to oznámili Vortigernovi, svolal znovu k poradě kouzelníky, aby mu vyjevili příčinu celé záhady. Ti mu doporučili, aby vyhledal mladíka, který nemá otce. Až ho najde, má ho zabít a jeho krví má skropit maltu a základové kameny. Teprve tehdy prý bude zaručena pevnost základů. Neprodleně byli tedy vysláni do všech provincií poslové, aby takového mladého muže vyhledali. Když přišli do města, které bylo později nazváno Kaermerdin,¹⁴⁵ spatřili před branami hrající si hochy a přistoupili k nim. Znaveni dlouhou cestou usadili se do kruhu a rozhlíželi se po tom, co přijeli hledat. Přešel už skoro celý den, když náhle propukl spor mezi dvěma mladíky, kteří se jmenovali Merlin a Dabutius. A jak se tak dohadují a přou, povídá Dabutius Merlinovi:

„Jsi to ale hlupák, když se chceš se mnou srovnávat! Jsme snad oba stejně urození? Já pocházím z královského rodu, a to jak ze strany matčiny, tak i ze strany otce. A ty? Nikdo neví, co jsi vlastně zač, když ani otce nemáš!“

Na ta slova poslové zvedli hlavy, bedlivě si Merlina prohlíželi a vyptávali se okolostojících, kdo to vlastně je. Dozvěděli se od nich, že nikdo netuší, kdo je chlapcovým otcem, jeho matkou prý však je dcera krále Demetie, která žije v tomto městě mezi jeptiškami v klášteře sv. Petra.

Kapitola XVIII.

Poslové pospíšili za správcem města a jménem svého panovníka mu nařídili, aby Merlina i jeho matku dal poslat ke králi. Když se správce dozvěděl o účelu jejich návštěvy, bez váhání dopravil Merlina i s matkou k Vortigernovi, aby s nimi naložil, jak uzná za vhodné. Když byli oba předvedeni před krále, vládce náležitě uvítal hochovu matku, poněvadž věděl, že pochází z urozeného rodu, a pak se jí hned začal vyptávat, kdo je chlapcovým otcem. Ona mu odpověděla:

„Ó můj pane a králi, přísahám při životě svém i tvém, že nevím, kdo je jeho otcem! Víím bezpečně jedinou věc, že totiž když jsem spolu se svými družkami spočívala na lůžku, zjevil se mi kdosi a vzal na sebe podobu půvabného mladíka. Několikrát mne pevně sevřel ve svém objetí a políbil. Poté, co se u mne chvíli zdržel, náhle zmizel, takže jsem ho už nikdy víc nespátřila. Mnohokrát pak ke mně ještě promlouval, když jsem prodlévala o samotě, nikdy se mi už ale neukázal. Při svých opakovaných návštěvách spojil se se mnou několikrát jako muž se ženou a opustil mne s lůnem obtěžkaným plodem. Věž tedy, můj moudrý pane a vládce, že jsem nepoznala žádného jiného muže, který by mohl být otcem tohoto hochy.“

Krále taková řeč udivila, dal si proto zavolat Maugantia, aby mu potvrdil, zda se to, o čem mu ona žena vyprávěla, mohlo skutečně přihodit. Maugantius předstoupil před krále, vyslechl si celý příběh od začátku až do konce a řekl Vortigernovi:

„V knihách našich filozofů a v mnoha historických pojednáních jsem se dočetl o lidech, kteří byli počati obdobným způsobem. Podle toho, co vypráví Apuleius v knize *O bohu Sókratovu*, mezi Měsícem a Zemí přebývají duše, kterým my říkáme *incubi daemones*.¹⁴⁶ Jejich přirozenost je zčásti lidská a zčásti andělská, mohou na sebe kdykoli brát podobu člověka a obcují se ženami smrtelníků. Snad to byl právě jeden z nich, kdo se zjevil této ženě a počal s ní onoho mladíka.“

Kapitola XIX.

Merlin pozorně naslouchal těm slovům a pak přistoupil ke králi a zeptal se:

„Proč jsi dal mne a moji matku předvést?“

Na to mu Vortigern odpověděl:

„Kouzelníci mi poradili, abych vyhledal někoho, kdo nemá otce, a abych jeho krví skropil základy své věže, které pak zůstanou pevně stát.“

Merlin na to povídá:

„Přikaz svým kouzelníkům, ať přijdou, setkají se se mnou tváří v tvář a já je usvědčím ze lživého výmyslu.“

Krále jeho řeč velmi udivila, proto ihned rozkázal, aby přišli kouzelníci a posadili se před Merlina. Merlin k nim promluvil takto:

„Třebáže nevíte, co ve skutečnosti brání položení základů pro stavbu věže, navrhli jste, aby bylo vápno skropeno mou krví, a pak prý bude věž stát. Nyní mi tedy povězte, co se skrývá pod základy. Musí tam přece být něco, co stavbě nedovoluje stát.“

Vyděšení kouzelníci oněměli a nezmohli se na slovo. Promluvil proto opět Merlin, který měl přízvisko Ambrosius:

„Můj pane a králi, svolaj řemeslníky a přikaz jim, ať vykopou hlínu zpod základů a najdeš pod zemí bahnitou tůň, kvůli které nemůže věž pevně stát.“

Když udělali, co jim Merlin řekl, objevili skutečně pod povrchem tůň, která způsobovala nestabilitu půdy. Ambrosius Merlin znovu přistoupil ke kouzelníkům a pravil:

„Ptám se vás nyní znovu, vy prolhaní patolízalové, co je pod tou bažinou?“

Kouzelníci opět zmlkli a nevypravili ze sebe jediného slůvka. Znovu se tedy Merlin obrátil na krále a povídá:

„Přikaz, ať tůň odvodní stružkami, pak uvidíš na jejím dně dva vymleté kameny a v nich dva spící draky.“

Král jeho slovům uvěřil, poněvadž i jeho předchozí tvrzení o tůni bylo pravdivé, poručil bažinu odvodnit, a když se ukázalo, že ani tentokrát se Merlin nemýlil, neskrýval král svůj nesmírný údiv. A všichni, kdo stáli poblíž, se obdivovali takové moudrosti a měli za to, že mladík v sobě musí mít nějaké božské nadání.

Kniha sedmá

Kapitola I.

Ještě jsem ani pořádně nedospěl ve své historii k těmto událostem, když mne mí současníci všemožně nabádali a přesvědčovali, abych sepsal a vydal Merlinova proroctví,¹⁴⁷ když už se o něm tolik mluví. Nejvíce na mne v této věci naléhal Alexander, biskup v Lincolnu,¹⁴⁸ muž velmi zbožný a moudrý. Mezi všemi duchovními i laiky byl jediným, koho obklopovala veliká družina vznešených rytířů, které k němu poutala jeho laskavá zbožnost a přející štědrost. Jemu jsem se chtěl zavděčit i já, proto jsem proroctví přeložil a zaslal mu je spolu s listem tohoto znění:

Kapitola II.

„Úcta, kterou chovám ke Tvé ušlechtilé osobě, biskupe Alexandře z Lincolnu, mne přiměla k tomu, abych proroctví Merlinova převedl z jazyka Britů do jazyka latinského dřívě, než ukončím *Dějiny*, které jsem začal sepsávat o skutcích britských králů. Měl jsem totiž v úmyslu nejprve dopsat *Dějiny* a teprve poté se pustit do dalšího díla, neboť jsem se obával, aby se pod tíhou té souběžné dvojí práce neoslabil můj důvtip a cit pro detail. Poněvadž se mi však předem dostalo ujištění o Tvé shovívavosti, pramenící z Tvé moudrosti a pronikavého nadání, přiložil jsem k ústům rákosovou píšťalu a jednoduchými tóny prosté písně jsem pro Tebe převyprávěl neznámou řeč. Podivuji se nicméně tomu, že uznal za vhodné svěřit takový úkol mému skrovnému peru, když díky svému vlivu a moci můžeš vybídnout tolik daleko vzdělanějších a schopnějších tvůrců, než jsem já sám, k tomu, aby potěšili Tvé ucho vznešenější písní. Když navíc pomínu všechny filozofy z britského ostrova, nezdráhám se prohlásit, že Ty jediný vynikáš nad ostatní v znamenité hře na svoji odvážnou lyru, avšak Tvá důstojnost Tě předurčila k jinému zaměstnání. Poněvadž tedy považuješ za náležité, aby ony věštby zapěl na svou píšťalu právě Geoffrey z Monmouthu, měj pro zvuk jeho píšťaly vlídné pochopení, a kdyby snad pochybil v některém z tónů, pod taktovkou svých Múz uveď jeho píseň opět v dokonalý souzvuk.“

Kapitola III.

Zatímco britský král Vortigern seděl na břehu vysušené tůně, vylezli z ní dva draci, jeden bílý a druhý rudý. V okamžiku, kdy se k sobě vzájemně přiblížili, pustili se do křížku a z tlamy jim při tom lítém boji šlehal oheň. Zanedlouho měl v zápase navrch ten bílý a rudého draka zahnal až na kraj tůně. Rudý drak těžce nesl svou porážku, proto na bílého prudce zaútočil a donutil ho, aby se stáhl. Jak tak spolu draci zápasili, vybídl král Ambrosia Merlina, aby vyložil, čeho je vlastně ten dračí zápas předzvěstí. Merlin však ihned propukl v pláč, prostoupil ho prorocký duch a on pravil:

„Běda rudému draku, neboť jeho záhuba se blíží! Do jeho jeskyně se nastěhuje bílý drak, který představuje Sasy, které jsi sem pozval. Rudý drak symbolizuje britský národ, který je bílým drakem utiskován. Hory a údolí budou srovnány v planinu a řeky v údolí se zbarví krví. Náboženské obřady zaniknou, chrámy se ocitnou v troskách. Nakonec přece zvítězí utiskovaní a odolají krutému náporu cizozemců zvenčí. Kanec¹⁴⁹ z Cornwallu přispěchá na pomoc a kopyty rozdrť jejich šíje. Ostrovy šířého oceánu budou podléhat jeho moci a ovládne i lesnaté úvaly v Galii. Před jeho krutostí se bude v hrůze chvět Romulův dům a jeho konec bude nejasný. Pověst o něm bude žít v ústech národů a jeho činy budou oblíbeným námětem vyprávěčů. Na trůn po něm usedne šest následovníků, avšak po nich se chopí moci germánský červ. Velebit ho bude mořský vlk, jehož budou provázet africké hvozdy.¹⁵⁰ Znovu bude rozvrácena víra a dojde k přenesení arcibiskupských stolců. Důstojnost Londýna bude ozdobou Dorobernie a lid se bude moci uchýlit k sedmému yorskému pastýři do Armoriky.¹⁵¹ Menevia se zahalí do pláště Města legií a irský kazatel oněmí kvůli dítěti, které zraje v lůně. Bude pršet krvavý déšť a smrtelníky bude trápit krutý hladomor. To všechno bude rudého draka velmi rmoutit, nakonec jej však přestálé útrapy posílí. Na bílého draka se v té době přizene nenadálá pohroma a vše, co zbudoval ve svém sadu, bude zničeno. Povážděno bude sedm nositelů žezla, jeden z nich bude prohlášen za svatého. Děti budou vyrváány z lůna svých matek a potráčeny.¹⁵² Na lid se snese velký trest, aby se původní obyvatelé mohli navrátit do své země. Vykonavatelem trestu bude

měděný muž, který bude na měděném koni po mnoho let střežit brány Londýna. Pak se rudý drak navrátí ke svým způsobům a bude hněv obracet sám proti sobě. Stihne jej proto pomsta nejvyššího Hromovládce, poněvadž bude zmařeno veškeré úsilí rolníků. Smrtebný úděl zachvátí lid a smrt pokosí celé národy. Zbylí lidé opustí svou rodnou zemi a osejí cizí pole. Požehnaný král vypraví loďstvo a octne se v síni svatých jako dvanáctý z nich.¹⁵³ Žalostně bude vyhlížet opuštěná země a kde byly při žních mlaty, tam se zazelenají úrodné hvozdy. Znovu povstane bílý drak a přizve v ta místa dceru Germánie. Opět se naplní naše zahrady cizím semenem a v nejzazším konci tůně se bude krčit zemdlelý rudý drak. Záhy pak bude korunován germánský červ a měděný kníže bude pochován. Jsou mu vyměřeny hranice, které nesmí překročit. Po sto padesát let bude trpět v područí uprostřed nepokojů, usadí se tu však na celých tři sta let. Pak se proti němu zvedne severní vítr a orve květy, které sem přivál vítr ze západu. Chrámy ozdobí pozlátka a ostří mečů se neotupí.¹⁵⁴ Marně bude hledat germánský drak útočiště ve své sluji, neboť ho dostihne msta za jeho zradu. Na nějakou chvíli pookřeje, ale zkáza Neustrie ho zničí. Pak proti němu povstane dřevěný lid v železných halenách a pomstí se mu za jeho ničemnost. Obnoví zničená sídla dřívějších obyvatel a zkáza cizozemců bude zjevná. Sémě bílého draka bude vymýceno z našich zahrad a zbytky jeho potomstva budou vyhlazeny. Ponesou jeho věčného otroctví a svoji matku budou zraňovat motykami a pluhy.¹⁵⁵ Poté k moci nastoupí dva draci, z nichž jednoho zahubí osten nenávisti, ten druhý se navrátí pod maskou moci. Na trůn usedne lev spravedlnosti a strachem z jeho řevu se budou třást galské věže a všichni draci na ostrově. Za jeho panování se bude zlato lisovat z lilií a z kopřiv a stříbro bude kanout z kopyt dobytka.¹⁵⁶ Lidé s kadeřavými vlasy se budou odívat v rouna rozličných barev a svrchní šat bude napovídat, co se skrývá pod ním. Mrzačit údy se budou těm, co štekají.¹⁵⁷ Šelmy budou žít pokojně, avšak lidské pokolení bude snášet svůj trest. Podoba obchodu se rozdělí vedví a půlka bude kulatá. Zuřivost jestřábů vezme za své, ztupeny budou i vlčí tesáky. Lvíčata se promění v mořské ryby a jeho orel si vystaví hnízdo na hoře Aravius.¹⁵⁸ Venedotia zrudne krví matek

a Corineův rod zahubí šest bratří. Ostrov se bude noc co noc utápět v slzách a všichni budou dohnáni ke všemu. Běda tobě, Neustrie, protože na tebe se vyvalí mozek lva a on, rozsápán na kusy, bude vyštván z rodné země.¹⁵⁹ Potomstvo se bude usilovně snažit vzlétnout na ta nejvyšší místa, avšak obliba nově příchozích bude narůstat. Zbožnost se bude bolestně dotýkat toho, kdo ke svému majetku přišel bezbožně, dokud neoblékne šat svého otce. Ozdoben kančími tesáky překročí vrcholky hor i stín muže v přílbici.¹⁶⁰ Alba se rozhnevá, přizve své sousedy a bude se oddávat jen prolévání krve. Do tlamy mu vloží uzdu, jež bude ukuta v zálivu armorickém. Pozlátka vše zbaví orel porušené smlouvy a bude se radovat ze svého třetího hnízdění. Řvoucí lvíčata budou bdít na stráži, opustí hvězdy a vydají se na lov uvnitř městských hradeb. Krutě povraždí ty, kdo se jim odváží postavit a budou vyřezávat jazyky býkům. Šíje řvoucích lvů obtíží řetězy a vrátí se do časů svých předků.¹⁶¹ Pak od prvního ke čtvrtému, od čtvrtého ke třetímu, od třetího ke druhému se bude palec otáčet v oleji.¹⁶² Šestý pak poboří hradby Hibernie a háje promění v planinu. Několik částí spojí v jediný celek a bude korunován hlavou lva. Začátky jeho panování budou podléhat vrtkavé vášni, avšak závěr vlády ho vynese mezi blahoslavené, jež prodlévají na nebesích. Obnoví totiž sídla svatých po celé zemi a na vhodná místa dosadí pastýře. Dvě města pak zahalí do smutečního šatu a ušetří pannám panenské dary. Zaslouží se tím o přízeň Hromovládce a bude přijat mezi svaté.¹⁶³ Z něho se zrodí rys, který bude pronikavým zrakem nahlížet na všechno, co by hrozilo zkázou jeho vlastnímu pokolení. Kvůli němu přijde Neustria o oba ostrovy a bude připravena o dřívější důstojnost. Poté se na ostrov navrátí jeho obyvatelé, poněvadž mezi cizozemci propukne spor. Sněhobílý stařec na bělostném koni nadto odkloní tok řeky Pereiron a bělostnou hůlkou pak na řece vyměří mlýn. Cadwallader povolá Conana a připojí Albu ke svému spolku. Cizozemce postihne zkáza, koryty řek se povalí krev. Tehdy vytrysknou prameny Armoriky a budou ozdobeny Brutovou korunou. Kambrie se naplní radostí a duby v Cornwallu se zazelenají. Ostrov dostane Brutovo jméno a pojmenování, které mu dříve dali cizáci, zanikne. Z Conana vzejde bojovný kanec, který

bude zkoušet ostří svých tesáků v galských lesích. Každý statný dub vyvrátí z kořenů, těm menším a slabším však poskytne svou ochranu. Strachem se před ním budou třást Arabové i Afričané, poněvadž bude podnikat své útočné výpady až do nejvzdálenějších koutů Hispánie. Po něm nastoupí kozel z Hradu Venušina, který bude mít rohy ze zlata a bradu ze stříbra, z nozder pak bude vydechovat oblaka tak temná, že zastíní celý povrch ostrova. Za jeho časů bude vládnout mír a díky žírné zemi se znásobí sklizeň. Ženy se při chůzi budou podobat hadům a každý jejich krok bude vznešený a hrdý. Bude znovu vystavěn Venušin Hrad a Amor nepřestane zraňovat svými šípy. Každý pramen se změní v krev a dva králové svedou u Staffordu lýtý boj kvůli lvici. Všechna pole budou překypovat hojností úrody a lidstvo se nebude zříkat chťiče. To potrvá po tři století, dokud nebudou pohřbení králové vyneseni na světlo ve městě Londýně. Pak se znovu navrátí hlad, lidi dostihne jejich smrtelný úděl a měšťané budou želet zkázy svých měst. Tehdy do země přikvapí kanec obchodu, aby na opuštěné pastviny znovu sehnal rozptýlené stádo. Jeho hruď poskytne pokrm hladovějícím, jeho jazyk utiší jejich žízeň. Z jeho tlamy budou vytékat prameny řek, které svlaží lidem jejich vyprahlá hrdla. Pak nad londýnskou věží vyroste do výše strom, na kterém vypučí všehovšudy jen tři větve, jež však přesto zastíní celý ostrov svými širokými listy. Proti němu zaduje nepřátelský severní vítr a v zlověstném poryvu ze stromu urve třetí z větví, zbylé dvě pak zaujmou její místo, až se nakonec vzájemně zadusí hustým listovím. On sám se pak usadí na místě těch dvou a nabídne živobytí ptákům z okolních zemí. Stane se však postrachem pro domácí ptactvo, které se bude bát svobodně létat v hrůze z jeho stínu. Poté nastoupí zhýralý osel, zběhlý ve stíhání zlatníků, avšak pomalý v trestání dravosti vlků. V oněch dnech duby v hájích zahoří plamenem a ve větvích lip se urodí žaludy. Do ústí řeky Severn se bude vlévat sedm řek a řeka Usk bude vřít po sedm měsíců. Ten strašný žár vyhubí v řece všechny ryby a z nich se zrodí hadi. Horké vřidelní koupele ve městě Bath¹⁶⁴ zchladnou a jejich původně léčivé vody budou způsobovat smrt. Londýn bude oplakávat záhubu dvaceti tisíců a voda v Temži zrudne krví. Mniši v kutnách budou

podněcování ke vstupu do manželství a jejich hlasité volání bude slyšet až k pohoří Alp.

Kapitola IV.

Ve městě Winchesteru vytrysknou tři prameny, z nichž vytékající řeky rozdělí ostrov na tři části. Kdo se napije z jedné řeky, bude se těšit delšímu životu a nezmůže jej žádná těžká nemoc. Toho, kdo se napije z té druhé, zahubí neukojitelný hlad, jeho tvář pobledne a bude se v ní zračit děs. Kdo se napije z třetí řeky, bude vydán všanc náhlé smrti a jeho mrtvola nebude moci být ani pohřbena. Ti, kteří se budou snažit vyhnout té smrtící žravosti, budou se snažit pramen všemožně zakrýt. Ať však tok přehradí mohutnou hrází z čehokoli, vždy na sebe vezme podobu jiné substance. Když na to místo navrší hlínu, změní se v kamení, kamení se změní v dřevo, dřevo v popel, popel ve vodu. A proto bude z města Knutova hvozdu vyslána dívka, aby vypomohla svými lékařskými schopnostmi. Užije tedy veškerého svého umění a pouhým dechem vysuší zhoubné prameny. Poté, co se sama osvěží vodou životodárného pramene, ponese v pravici hvozdy kaledonské,¹⁶⁵ v levici pak bašty londýnských hradeb. Ať vkročí kamkoliv, všude po ní zůstanou stopy páchnoucí sírou, které budou plát dvojím plamenem, a dým, jenž z nich bude stoupat, vyburcuje národ Rutenu a připraví pokrmy pro obyvatele mořských hlubin. Ona sama bude ronit žalostné slzy a zoufalým nářkem naplní ostrov. Zahubí ji jelen desaterák, jehož čtyři parohy ponесou královské koruny ze zlata, zbylých šest parohů se změní ve volské rohy, které svým ohavným zvukem vyburcují tři britské ostrovy. Ten hrozivý řev probudí také Danejský hvozd, který promluví lidským hlasem a zvolá:

„Přístup blíže, Kambrie, staň po boku Cornwallu a oznam Winchesteru: Pohltí tě země! Přenes sídlo pastýře tam, kde do přístavu připlouvají lodi, a ostatní údy necht následuj svou hlavu. Blíží se den, kdy budou tví lidé ztrestáni za své křivopřísežné hříchy. Zářivá bělost ovčího rouna byla ti protivná, jakož i rozmanitost jeho barev. Ó, běda tomu věrolomnému plemeni, poněvadž kvůli němu stihne věhlasné město zkáza!“

Lodi se budou radovat ze stoupající hladiny a z dvojího se stane jediné. Znovu ji zbuduje ježek, obtížený nákladem jablek, jejichž vůně přivábí ptáky z různých koutů lesa a oni se slétnou na jedno místo. K tomu pak přidá ohromný palác a dá jej obehnat hradbou se šesti sty věžemi. Londýn tomu bude závistivě přihlížet a ztrojnásobí své hradby. Ze všech stran bude město kolem dokola obtékat řeka Temže a zvěst o tom díle doletí až za vrcholky Alp. Uvnitř ukryje ježek svá jablka a zbuduje síť podzemních chodeb. V těch dobách budou kameny mluvit a moře, po němž se námořníci plaví do Galie, se zmenší v úzký kanál. Lidé se budou navzájem slyšet z jednoho břehu na druhý a plocha ostrova se rozšíří. Mořské hlubiny vyjeví svá ukrytá tajemství a Galie se bude třást strachem. Pak z Kalaterského lesa vylétne volavka a bude poletovat po dva roky kolem celého ostrova. V noci pak svým křikem svolá veškeré nebeské ptactvo a shromáždí kolem sebe všechno, co má křídla. Spolu se pak vrhnou na osetá pole smrtelníků a požerou celou úrodu do posledního zrníčka. Lidstvo stihne hladomor a v patách za ním půjde smrt. Avšak jen co pomine tato žalostná zkáza, přiletí ten prokletý pták do údolí Galabes,¹⁶⁶ vyzvedne je a vytvoří na jeho místě vysokou horu. Na jejím vrcholku zasadí dub a v jeho větvích si vystaví hnízdo. Do hnízda snese tři vejce, z nichž se vylíhnou liška, vlk a medvěd. Liška sežere vlastní matku a bude nosit oslí hlavu. Tímto zjevem bude děsit své sourozence, dokud je nezažene do Neustrie. Ti tam však probudí kance s velkými zuby, na lodi se dopraví zpět a pustí se s liškou do křížku. Když však začne boj, liška se bude stavět mrtvou a probudí v kanci soucit. Kanec přijde blíž k její mrtvole a bude jí dýchat na oči a na tvář, avšak ona, pamětliva své vrozené proradnosti, zakousne se mu do levé nohy a dočista mu ji vyrve z těla. Pak vyskočí, ukousne mu ještě pravé ucho a ocas a rychle zmizí v jeskyni v horách. Podvedený kanec si přivolá vlka a medvěda, kterým přikáže, aby mu navrátili ztracené údy. Ti dva mu poté, co vyslechnou jeho příběh, přislíbí dvě liščí nohy, liščí uši a ocas, z nichž hodlají sestavit jeho chybějící prasečí údy. Kanec s tím souhlasí a čeká na slíbené uzdravení. Mezitím liška sestoupí z hor a promění se ve vlka. Pak předstírá, že si chce s kancem promluvit, přijde k němu

a s prohnaností sobě vlastní jej celého sežere. Sama se promění v kance, předstírá chybějící údy a čeká na návrat svých sourozenců. Jakmile k ní však přijdou, bleskově se na ně vrhne, rozsápe je svými zuby a sama se ozdobí lví hlavou. Za jejích časů se zrodí plaz, který bude hrozit zkázou veškerému lidskému pokolení. Svým dlouhým tělem obtočí celý Londýn a sežere každého, kdo se octne v jeho blízkosti. Horský býk si nasadí vlčí hlavu a nechá si vybělit zuby v dílně Severnu. Shromáždí kolem sebe stáda z Alby a Kambrie, která vypijí řeku Temži až na samé dno. Osel si zavolá kozla s dlouhou bradou a vypůjčí si jeho podobu. To nesmírně rozezlí horského býka, pošve na něho vlka, sám se promění v rohatého býka a postaví se jim. Poněvadž dá průchod svému hněvu, sežere jejich maso i kosti, sám však bude spálen na vrcholku Urienu. Popel z jeho pohřební hranice se promění v labuť, které budou plavat na suchu podobně, jako by pluly po řece. Budou požírat ryby mezi rybami, budou polykat lidi mezi lidmi. Když potom zestárnou, stanou se mořskými vlky a v mořských hlubinách budou dál sprádat listivé plány. Budou potápět lodí a nahromadí tak nemalé množství stříbra. Opět se rozproudí vody v řece Temži, která k sobě povolá své další prameny a proudy a vylije se z břehů. Okolní města ukryje ve svých vodách a pohltí i hory, které se jí postaví do cesty. Záludně a podle se pokusí utéci se k pramenům Galabes. Odtud pak povstanou různé rozbroje, které vyprovokují obyvatele Venedotie k boji. Stromy z dubových hájů se semknou a střetnou se v boji se skalami v kraji Gewissů. Přiletí havran s luňáky a rozklouvají mrtvoly padlých. Na hradbách Gloucesteru si postaví hnízdo výr a z jeho hnízda vzejde osel. Vychovávat ho bude had z Malverníe a přiměje ho k mnoha špatnostem. Po své korunovaci vystoupí na nebesa a strašlivým hýkáním bude děsit všechny obyvatele země. Za časů jeho vlády se bude otřásat pohoří Panchanie a provincie budou připraveny o své hvozdy. Objeví se tu náhle červ, který bude chřípím vydechovat ohně a tím plamenem sežehne všechny stromy v lesích. Z něj pak vzejde sedm lvů, kteří budou zohyzdění kozlími hlavami. Pachem z nozder budou prznit ženy a ze svých manželek udělají nevěstky. Otec nebude znát vlastního syna, poněvadž všichni budou

obcovat mezi sebou navzájem podobně, jako tupá hovada. Zavládne tu pak obr neřesti a ničemnosti, před jehož pronikavým zrakem se budou všichni třást hrůzou. Postaví se mu drak z Worcesteru a bude se ho snažit zničit. Když se však spolu utkají, drak bude poražen a bude trpně snášet zhýralost svého přemohitele. Obr se drakovi vyhoupne na hřbet, svlékne si šat a bude na něm sedět nahý. Drak ho vynese až do nebeských výšin a bude ho přitom šlehat vztyčeným ocasem po nahém těle. Obr však znovu nabere sílu, probodne mečem drakovi chřtán a ten nakonec zahyne otráven ve smyčkách svého vlastního ocasu. Po něm nastoupí kanec z Totnes, jež bude lid sužovat strašlivou krutovládou. Gloucester vyšle lva, který bude tyrana napadat a pronásledovat v mnoha bitvách. Bude po něm dupat nohama a bude ho děsit vyceněnými tesáky. Nakonec se lev bude rvát s celým královstvím a šplhat po zádech urozených občanů. Do sporu se vloží býk a pravou tlapou lva srazí k zemi. Bude jej prohánět po odlehlých koutech celé země, jeho rohy se však roztříští nárazem do oxfordských hradeb. Liška z Kaerdubali na lvu vykoná pomstu, svými ostrými zuby jej rozsápe a celého sežere. Zmije z Lincolnu ji však sevře do svých smyček a bude ostatním drakům svou přítomnost ohlašovat hrozivým syčením. Draci se pak navzájem utkají a jeden druhého rozerve na kusy. Okřídlený drak zaútočí na bezkřídleho a zatne své drápy do jeho jedovatých lící. Do boje se pustí i ostatní draci a budou se vraždit navzájem. Po všech těch pobitých dracích nastoupí drak pátý a za pomoci nejrůznějších lstí zbylé draky zničí. S mečem v ruce pak vsedne jednomu z draků na záda a oddělí mu hlavu od těla. Odhodí šat a vyhoupne se na dalšího, uchopí do pravé ruky jeho ocas a levicí jej zabije. A tak ho nahý přemůže, když oblečený proti němu nic nezmohl. Ty zbylé bude mučit a bude je prohánět dokola kolem celého království. Pak se objeví řvoucí lev, kterého se budou všichni bát pro jeho nesmírnou krutost. Třikrát pět částí sjednotí v jeden celek a sám ovládne veškerý lid. Zazáří obr sněhobílé barvy a dá vyrůst bělostnému lidu. Život v přepychu ochromí mužnost panovníků, kteří se znenadání promění v divoké šelmy. Mezi nimi povstane lev, nalitý lidskou krví. Před ním se skloní žnec se srpem ve vzrostlém obilí, a když začne sklízet

úrodu, bude ho lev všemožně týrat. Usmíří je vozataj z Yorku, který z vozu srazí svého pána a usedne do něj sám. Obnaženým mečem pohrozí Východu a brázdy za koly svého vozu zaleje krví. Stane se pak mořskou rybou, která se spáří s hadem, jenž ji přivábí svým syčením. Z toho spojení se zrodí tři hřmotní býci, kteří spasou všechnu trávu na pastvinách a pak se vrhnou na stromy. První bude třímat dŕtky z hadů a bude se k druhorozenému obracet zády. Ten se mu bude snažit dŕtky vytrhnout, ale zmocní se jich ten poslední. Budou se od sebe navzájem odvracet, dokud neodhodí ten pohár plný jedu. Po nich nastoupí sedlák z Alby, jemuž se bude za zády skrývat had. Sedlák bude v potu tváře orat pole, aby se země zaskvěla hojností úrody, zatímco had bude na žírná pole plivat svůj jed, aby se zelená stébla nikdy nesklonila pod tíhou zralých klasů. Národ bude oslabován ničivým krveprolitím a městské hradby podlehnou zkáze. Lék na tu zkázu nabídne město Claudiovo, které tomu s dŕtkami nastrčí svou schovanku. Ona bude v rukou držet váhy, na nichž odměří hojivý lék, a celý ostrov se tak brzo vyzdraví. Poté se na trůnu vystřídají dva, kterým bude sloužit rohatý drak. Ten první bude celý v železe a osedlá si okřídleného hada. Bude mu sedět na hřbetě nahý a pravici se bude přidržovat jeho ocasu. Mohutným řevem rozechvěje vody v oceánech, a ten druhý se ho proto bude bát. Ten druhý si proto do své družiny přizve lva, propukne však mezi nimi spor a střetnou se v boji. Jeden druhému v souboji zasadí množství ran, převáží však divoká krutost šelmy. Objeví se pak kdosi s harfou a bubínkem a uchlácholí zuřivost lva. Veškerý lid v království bude žít v míru a lva vyzvou k tomu, aby se chopil vah. Na určeném místě bude odměřovat a vážit, avšak své dlaně vztáhne k Albě. Severní provincie se proto budou rmoutit a otevřou dveře svých chrámů. Vlajkonoš vlk stane v čele zástupů a svým chvostem obtočí celý Cornwall. Na odpor se mu postaví rytíř ve válečném voze a promění onen lid v kance. Kanec pak bude drancovat provincie, svou hlavu však skryje v hlubinách vod Severnu. Člověk obejmě lva ve víně a lesk zlata oslepí oči přihlížejících. Vůkol se bělostně zatřpytí stříbro a v sevření vinařských lisů se zrodí utrpení. Smrtní lidé si budou vína hojně přihýbat, pohledu k nebi se budou vyhýbat

a zraky své sklopí k zemi. Hvězdy na nebi od nich odvrátí svou tvář a vybočí ze svých obvyklých drah. Vinou jejich hněvu zvadne obilí na polích, ani nebeská rosa nebude smět zkropit vyprahlou zem. Kořeny s větvemi si vymění místo a novost těchto věcí bude považována za zázrak. Sluneční záře vybledne do barvy jantarového Merkura a bude to děsivá podívaná. Arkadský Stilbon změní svůj štít a Martova přilbice povolá Venuši a vrhne svůj stín, Merkur ve svém hněvu vykročí z oběžné dráhy. Meč tasí i železný Orion. Mořský Foibos rozbouří svá mračna. Jupiter vybočí ze svého orbitu a Venuše překročí vymezenou dráhu. Zášť hvězdy Saturnu dopadne na zem v podobě nebeského deště a křivým srpem vyhubí lidstvo. Dvakrát šest hvězdných domů bude želet vrtošivého bloudění svých hostů. Blíženci se vymaní z navyklého objetí a povolají Vodnáře k pramenům. Misky Vah budou viset nakřivo, dokud je Beran nepodepře svými zatočenými rohy. Ze Štírova ocasu budou šlehat blesky a Rak se bude přít se Sluncem. Panna odloží svůj panenský stud a vyskočí si na záda Střelci. Měsíční vůz poruší pořádek zvěrokruhu, Plejády propuknou v pláč. Nikdo se víc nenavrátil ke svým obvyklým povinnostem, za zavřenou branou zůstane skrytá Ariadné. V okamžení se vzedme hladina moří a rozvíří popel předků. Větry se střetnou ve zlověstném poryvu a jejich burácení doletí až ke hvězdám.“

zručností ze zlata vytepaní, daroval jednoho arcibiskupskému sídlu ve Winchesteru, druhého si ponechal s tím, že ho bude nosit s sebou do bitev. Od toho dne se mu také začalo přezdívat Uther Pendragon, poněvadž tak se v jazyce Britů označuje dračí hlava. Dostal to jméno i díky Merlinovu proroctví – že se totiž stane králem skrze draka.¹⁷⁷

Kapitola XVIII.

Mezitím Hengistův syn Octa a jeho příbuzný Eosa, kteří byli nyní vyvázáni ze smlouvy, již uzavřeli s Aureliem Ambrosiem, začali krále všemožně napadat a plenit jeho zemi. Uzavřeli spojenectví se Sasy, které s sebou přivedl Pascent, a pro ty zbylé dali poslat do Germánie. V doprovodu tak obrovského množství vojáků pak Octa vtrhl do provincií na severu země a nepolevoval v běsnění, dokud nevydrancoval města a opevněná sídla od Alby až po York. Když započal s obléháním města, vytáhl proti němu Uther Pendragon s veškerou ozbrojenou silou země a pustil se s ním do boje. Sasové statečně odolávali, odráželi britské výpady a nakonec Brity přiměli k ústupu. Vítězná armáda pronásledovala ustupující britská vojska až k hoře Damen, dokud slunce stálo na obloze. Byl to strmý kopec s vrcholkem porostlým lískovými keři. Uprostřed čněly velké rozeklané kameny, které sloužily za úkryt divoké zvěři. Horu obsadili Britové a celou noc strávili skryti v kamení a v lískovém podrostu. A když Velký vůz začal obracet svou oj a začalo svítat, dal k sobě Uther povolat hrabata a knížata, aby s nimi projednal taktiku chystaného útoku na nepřítel. Shromáždili se tedy před králem, který je vybídl, aby vyslovili svůj názor, a jako prvního vyzval Gorloise, vévodu z Cornwallu, aby přednesl své mínění, poněvadž to byl zkušený muž se zralým úsudkem. Gorlois pravil:

„Není čas na dlouhé rokování. Využijme toho, dokud je ještě noc, seberme veškerou odvahu a statečnost, chceme-li se i nadále těšit ze svobodného života. Pohanů je mnoho a lační po boji, nás je oproti nim jen hrstka. Budeme-li vyčkávat až do svítání, mám za to, že pak nám nebude ku prospěchu se s nimi utkat. Nuže tedy, dokud vše halí noční temnota, sestupme dolů v hustě sevřených šicích a překvapme prudkým útokem nepřítel uvnitř ležení. Vrhne-li se na ně statečně

jako jeden muž, dokud nemají žádné podezření a neočekávají od nás podobný výpad, bude nám nepochybně patřit vítězství.“

Králi a všem přítomným se taková řeč líbila, proto uposlechli jeho výzvy. Seřadili se do šiků, se zbraněmi v rukou zamířili k táboru nepřátel a plni bojovného nadšení se chystali k útoku. Když už byli blízko, zpozorovaly je noční hlídky a zvukem polnic vyburcovaly své druhy, zmožené spánkem. Vyděšení a zaskočení nepřátelští vojáci se ve spěchu chápali zbraní, některé z nich strach ochromil natolik, že se jen snažili spasit bezhlavým útekem. Britové se mezitím v pevně sevřených šicích blížili k táboru, a když objevili vchod, vtrhli do ležení a s tasenými meči se vrhli na nepřátele. Ti nebyli schopni se účinně bránit tomu nenadálému a nepředvídanému napadení, zatímco Britům nechyběla odvaha, za kterou vděčili dobré připravenosti. Proto výpady ještě zesílili a snažili se nepřítel zcela potřit, takže nakonec pobili na tisíc pohanských válečníků. Zajati byli i Octa a Eosa, Sasové byli zcela rozprášeni.

Kapitola XIX.

Po tomto vítězství se Uther Pendragon vypravil do města Alclud, kde vydal nařízení ohledně osidlování provincie, všude pak obnovil mír. Obešel rovněž země obývané Skoty a přiměl nepoddajný národ, aby potlačil svou barbarskou divokost. Při správě celé země si pak počínal spravedlivě a v souladu se zákony tak, jako ještě nikdy žádný z jeho předchůdců. Za jeho panování se zločinci třásli strachy, poněvadž věděli, že budou bez milosti potrestáni. Když tedy Uther sjednal mír v severních provinciích, vydal se do Londýna a přikázal, aby tam byli uvězněni jeho dva zajatci, Octa a Eosa. A protože se blížily velikonoční svátky, nařídil, aby se v Londýně shromáždila veškerá zemská šlechta, aby svou korunovací náležitě oslavil tento významný den. Všichni jeho výzvy uposlechli a v předvečer oslav se na dané místo sjeli z různých končin země. Král uspořádal sváteční obřad tak, jak zamýšlel, a společně se šlechtou se věnoval radostným oslavám. Sezvaní šlechtici dávali najevo své potěšení z toho, že mohou být na slavnosti přítomni a sám král je přijímal s radostí. Urození muži s sebou přivedli své dcery a manželky, jak se na takový

hodokvas sluší. Krom jiných byl mezi nimi také Gorlois, vévoda z Cornwallu, se svojí manželkou Igraine,¹⁷⁸ která krásou předčila ženy v celé Británii. Jakmile ji král mezi ostatními hosty spatřil, rázem k ní zahořel takovou láskou, že zapomněl na ostatní hosty a veškerou pozornost věnoval jen jí. Pouze jí jedině neúnavně posílal vybrané lahůdky a po svých důvěrnících zlaté poháry. Věnoval jí nejeden úsměv a častoval ji žertovnými slovy. Povšiml si toho však její manžel a rozhněván bez svolení krále okamžitě opustil dvůr. Nikdo jej nedokázal přimět k návratu, poněvadž se bál, že ztratí to jedině, co nade vše miloval. Rozlíčený Uther mu rozkázal, aby se vrátil zpět k jeho dvoru, protože požadoval náležitě zadostiučinění za nehoráznou urážku, které se dopustil vůči králi. Když Gorlois odmítl výzvy uposlechnout, král se rozezlil ještě více a veřejně odpřisáhl, že vydrancuje celou jeho zemi, jestli si nepospíší s omluvou. Bez delších průtahů, neboť předmět jejich sporu trval a hněv obou neuhasínal, shromáždil král veliké vojsko, vytáhl v jeho čele do Cornwallu a vypaloval zdejší města a hrady. Gorlois se s ním neodvážil střetnout, poněvadž měl k dispozici daleko méně ozbrojené síly, a tak se raději rozhodl opevnit svá města, dokud by nedorazila požadovaná pomoc z Hibernie. A poněvadž měl daleko větší strach o svoji ženu než sám o sebe, ukryl ji na hradě Tintagel¹⁷⁹ na břehu moře, neboť to místo považoval za bezpečné útočiště. Sám se pak uchýlil do hradu Dimilioc,¹⁸⁰ aby v případě nešťastného vývoje událostí nebyli lapeni do léčky společně. Ke králi se to doneslo, i vydal se ke hradu, kde se Gorlois ukrýval, pevnost obklíčil a uzavřel všechny přístupové cesty. Uběhl celý dlouhý týden, když si král, v myšlenkách u milované Igraine, dal povolát Ulfina z Ricaradocu, svého druha a spolubojovníka, a vyložil mu své úmysly těmito slovy:

„Stravuje mne láska ke krásné Igraine a nezbavím se tělesného pokušení, dokud se jí nezmocním. Od tebe žádám radu, jak bych mohl dojít naplnění své žádosti, protože jinak mne ta šířavá vnitřní muka zahubí.“

Ulfín mu na to odpověděl:

„Co platné ti budou jaké rady, když nikdo není s to proniknout k ní za brány hradu Tintagel? To sídlo je obklopeno mořem, které

je chrání ze všech stran, a jedinou přístupovou cestu po úzkém skalisku dokážou snadno ohlídat a ubránit tři ozbrojení rytíři, i kdyby ses tam pokoušel probojovat s celým britským vojskem. Kdyby byl však ochoten celou záležitost vzít do svých rukou věstec Merlin, jsem přesvědčen o tom, že s jeho přispěním bys mohl dosáhnout toho, po čem prahneš.“

Král uvěřil jeho slovům a dal si zavolat Merlina, neboť i on přijel k obležení. Přivolaný Merlin se dostavil okamžitě, a když předstoupil před krále, byl vyzván, aby mu poradil, jak by mohl naplnit svou touhu po Igraine. Když Merlin viděl, jak velmi se král pro tu ženu trápí, podivil se síle jeho lásky a pravil:

„Abys dosáhl toho, po čem tolik toužíš, musíš k tomu využít jistého nového umění, které je neznámé a dosud nevidané.“ A pokračoval: „Dokážu ti za pomoci svých kouzelných nápojů dát podobu Gorloise, takže budeš vypadat navlas stejně jako on. Budeš-li tedy souhlasit, učiním z tebe Gorloise a Ulfina pak proměním v Jordana z Tintagelu, Gorloisova komorníka. Do třetice se k vám přidám já sám, rovněž v jiné podobě. Potom budeš mít volný přístup do hradu a dostaneš se bez obtíží i k Igraine.“

Král Merlina poslechl ve všem, co mu nařídil. Pak svěřil obléhání pevnosti do rukou svých druhů a sám se odevzdal do péče Merlina a jeho kouzel, díky nimž na sebe vzal podobu Gorloise. Ulfín byl proměněn v Jordana a Merlin sám se změnil v Bricela, a to tak dokonale, že by nikdo nepoznal, kým jsou ve skutečnosti. Hned nato se vydali na cestu k Tintagelu a za soumraku dorazili k hradu. Když u brány oznámili, že se vrací vévoda, vrátný jim otevřel a muži byli vpuštěni dovnitř. Vždyť kdo by pojal jen stín podezření, když všichni měli za to, že přichází sám Gorlois. Onu noc tedy strávil král s Igraine a těšil se z vytoužených milostných hrátek, poněvadž ji obelstil falešnou podobou, kterou na sebe vzal. Zmámil ji smyšlenými řečmi, které umně přikrašloval. Tak věrohodně jí líčil, jak se potají vykradl z obleženého města, aby se přesvědčil, že jeho nejdražší je v bezpečí, že mu uvěřila každické slovo a neodepřela mu nic z toho, co po ní žádal. Té noci byl počat proslulý Artuš, který získal zaslouženou slávu a uznání díky svým hrdinským činům.